

# **Eğitim Bilimleri Alanında Yayınlanan Bilimsel Dergilerde Yer Alan Makalelerin İncelenmesi**

Arş. Gör. Recep Serkan Arık

Arş. Gör. Mustafa Türkmen

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

## **Öz**

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yayımlanmakta olan ve Social Science Citation Index (SSCI)’de taranan Eğitim Bilimleri ile ilgili dergilerde yer alan makalelerin nitelik ve niceliğine göre değerlendirilmesidir. Araştırma materyali olarak SSCI tarafından taranan dört derginin 2008 yılında yayınlanan sayıları belirlenmiştir. Araştırma içerik analizi yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, çalışma materyali olarak belirlenen dergiler içerik analizi tekniklerinden kategorisel analiz ve frekans analizi teknikleriyle analiz edilmiştir. Analizlerde birim olarak makalelerin özellikleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda söz konusu dergilerde en fazla eğitim teknolojisi alanında makale yayınlandığı bulunmuştur. Ayrıca betimsel araştırmaların ağırlıkta olduğu bulgular arasındadır.

## **Abstract**

The purpose of this research is analyzing journals about Educational Sciences in SSCI in terms of their quality and quantity. 2008 issues of four different journals in SSCI are assigned as study material. Study conducted with content analysis method. Journals determined as research material analyzing with categorical analysis and frequency analysis techniques of content analysis. Results point out that most researches in analyzed journals are published about education technologies. Moreover, results indicated that descriptive studies are more frequent ones.

Günümüzde bilimin ilerlemesi bilimsel dergiler yoluyla gerçekleşmektedir. Bilimsel bilginin birikimliliği dergilerde yer alan bilgilerin herkes tarafından ulaşılabilirliği yoluyla bir kat daha artmaktadır. Bu bakımdan bilimsel dergiler dünyada bilimin gelişimi bakımından vazgeçilmez bir değer taşımaktadır. Ancak bu dergilerde yer alan makalelerin kalite sorunu halen tartışma konusudur. Dergilerde yer alan makalelerin şekil, yöntem ve etik açısından standardının sağlanması henüz gerçekleşmemiştir. Dergilerin ulaşılabilirliğin sağlanmasında, bilgisayar teknolojisinin gelişmesiyle, veri tabanları çok büyük önem kazanmıştır. Bu veri tabanları yukarıda bahsedilen şekil, yöntem ve etik açısından kendi içlerinde standartlara sahip olmasına rağmen

bu veri tabanları kendi aralarında bir ortak standart belirleyememişlerdir. Bu standartlarının belirlenmemiş olması her bir dergide yayınlanan makaleler farklı şekil ve yöntem bilgisiyle karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de durum farklı değildir ve bu durum çeşitli bilimsel toplantılarda da dile getirilmektedir (I-II. Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultayı).

Yapılan araştırmalarda farklı yöntemlerin kullanılması beklenen bir durumdur. Ancak aynı yöntemlerin farklı şekillerde kullanılması araştırmaların güvenilirliği bakımından sakıncalı olabilir. Örneğin, farklı örneklem büyüklüklerinin kullanılması, yeterli literatür taramasının yapılmaması benzer verilere farklı istatistiki tekniklerin kullanılması bu sakıncalar arasında sayılabilir. Ayrıca Türkiye’de yapılan araştırmaların genel karakterine yönelik yeterli veri bulunmamaktadır. Özellikle yayınlanan dergilerde hangi alanlarda ağırlıklı olarak yayın yapıldığı, bu yayınların kaç yazar tarafından yapıldığı, bu yazarların hangi kurumlarda çalıştığı türünden bilgiler Türkiye deki araştırmaların genel karakterini ortaya koymak bakımından önem taşımaktadır. Araştırmalarda karşımıza çıkan bir başka sorunda evren ve örneklemin belirlenmesi durumudur. Yayınlanan bilimsel makalelerde katılımcıların evren, örneklem ya da araştırma grubu olarak belirlenmesi ve büyüklüklerinin tayini araştırma sonuçları bakımından önem taşımaktadır. Ancak bu bilgiler henüz literatürde yer almamaktadır.

Türkiye’de tıp, mühendislik, kütüphanecilik vb alanlarda yayınlanan dergilerde yer alan çalışmaların genel karakterine dönük araştırmalar yapılmasına rağmen, Eğitim Bilimleri alanında bu türden araştırmalara rastlanmamıştır. Bu durum eğitim bilimleri alanındaki araştırma politikaları bakımından büyük bir eksiklidir. Bu çalışmada Türkiye’de Eğitim Bilimler alanında yayınlanan dergilerde yer alan makaleler şekil ve yöntem bakımından incelenecektir. Bu araştırmanın eğitim bilimleri alanında araştırma yapacak akademisyenlere fikir vermesi ve üniversitelere araştırma politikalarına belirlemelerinde ışık tutması beklenmektedir.

Sürelî yayınların incelenmesi ve eleştirisinin yapılması literatürümüzde çok az başvurulan bir yöntemdir. Bu noktadan hareketle; yapılacak olan sürelî yayın incelemeleri araştırmacılara, akademisyenlere ve makale çalışması yapmayı düşünen diğer kişilere sürelî yayın hakkında veriler sunmaktadır. Böylece açılım bekleyen alanlar daha belirgin hale gelmektedir.

Bu doğrultuda, bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yayımlanmakta olan ve Social Science Citation Index (SSCI)’de taranan Eğitim Bilimleri dergilerinin belirlenmesi ve makaleleri oluşturan öğelerin nitelik ve niceliğine göre değerlendirilmesidir.

## **Yöntem**

Bu araştırma, içerik analizi yaklaşımı kullanılarak gerçekleştirilecektir. Araştırmada, çalışma materyali olarak belirlenen dergiler içerik analizi tekniklerinden kategorisel analiz ve frekans analizi teknikleriyle analiz edilmiştir. Analizlerde birim olarak makalelerin özellikleri belirlenmiştir. Bulgular frekans ve yüzdelerle tablolaştırılarak ortaya konulmuştur.

## **Evren ve Örneklem**

Çalışma materyali, araştırmanın amacına uygun olarak Türkiye’de yayınlanan ve uluslar arası indekslerde taraması yapılan 5 derginin 2008 yılı içerisinde yayınlanan tüm sayıları araştırma için seçilmiştir. Bu dergilerin bulunmasında ulakbim sürelî yayınlar katalogundan yararlanılmıştır. 2008 yılında yayınlanan dergilerin analiz birimleri bazında çetele tutulmuştur. Bu makaleler ve dergileri aşağıdaki gibidir:

Eurasian Journal of Educational Research (EJER): 20 makale

The Turkish Online Journal Of Educational Technology (TOJET): 32 makale

Hacettepe University Journal of Education (HUEFD): 26 makale

Education and Science (EBD): 34 makale

Araştırmanın süre sıkıntısı olduğundan sadece 2008 yılında yayınlanan sayıları çalışma materyali olarak araştırmaya dahil edilmiştir. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisinin bütün sayılarına ulaşamadığından araştırma dışında bırakılmıştır.

### **Veri Toplama Araç ve Teknikleri**

Verilerin toplanmasında kullanılacak kategorileri oluşturmak için öncelikle literatürden elde edilen bilgiler ışığında bir kategori havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kategori havuzu çeşitli araştırmacılara verilerek değerlendirmeleri istenmiştir. Değerlendirmeler ışığında kategori havuzu gözden geçirilmiş ve gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Makaleler okunarak analiz edilen ilk 5 çalışmanın ardından, başka bir araştırmacıya araştırma süreci ve kategorilerin neyi ifade ettiğiyle ilgili bilgi verilerek, bu 5 makaleyi okuyarak çetele tutması istenmiştir. Yapılan iki çetele tutma işlemi sonrasında frekanslar hesaplanarak tutarlılık formülüne yerleştirilmiştir.

$$\text{Tutarlılık yüzdesi} = \frac{\text{Uzlaşma sayısı}}{\text{Uzlaşma sayısı} + \text{Uzlaşmama sayısı}}$$
$$= 79/79+11=0.87$$

Elde edilen değer 0.87'dir. Bu değer kategorilerin kullanılabilir ölçüde tutarlı bir şekilde çalıştığını anlamına gelmektedir. Buradan çıkan sonuca göre çalışmaya devam edilmiştir. Çalışma esnasında ortaya çıkan, öngörülemeyen, kategoriler çalışmaya sonradan dahil edilmiştir.

Belirlenen dergilerin tamamı okunarak, kategorilere göre makale özellikleri sınıflandırılması sonrasında her bir alt kategoriye ait frekanslar hesaplanmıştır. Hesaplanan frekansların hem alt kategoriler bazında hem de ana kategoriler bazında yüzdeleri alınmıştır. Frekansların ve yüzdelerin hesaplanmasında Microsoft Office Excel programı kullanılmıştır. Elde edilen frekans ve yüzdeler alt amaçlar doğrultusunda tablolaştırılarak incelenmiştir.

## **Bulgular**

Türkiye’de yayımlanmakta olan ve Social Science Citation Index (SSCI)’de taranan Eğitim Bilimleri dergilerinin belirlenmesi ve nitelik ve niceliğine göre değerlendirilmesi sonucunda; makalelerin yazımındaki ana hatlar ve içeriği, makalelerin alanları,yazarlar hangi kurumlardan oluşmuş, makaledeki yazar sayısı, makaledeki kaynakça sayısı, makalelerin yazımındaki yöntem bilgisi, Araştırma türü bakımından makalenin hazırlanması, Makaledeki katılımcılar, makaledeki katılımcı sayısı, araştırma için grup seçimi belirlenmesi, kullanılan ölçme aracının türü, araştırma için kullanılan ölçek sayısı, ölçme aracının özgünlük durumu, kullanılan analiz türleri, araştırmalarda kullanılan bilgisayar paket programları kategorileri tablolastırılarak aşağıda sunulmuştur.

### **Tablo1. Taranan makalelerin alanlarına göre dağılımı**

**Tablo 1’e** göre yayınlanan makalelerin içerisinde en fazla Eğitim Teknolojileri alanında (%31), Fen Bilgisi Eğitimi alanında (%14), Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında (%11), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında (%8), Öğretmen Yetiştirme alanlarında (%8) makalelere daha fazla yer verilmiştir.

### **Tablo 2. Yazarların kurumlarına göre dağılımı**

Yazarların kurumlara göre dağılımına bakıldığında en çok Hacettepe Üniversiteli araştırmacıların yayınlarının yer aldığı kaydedilmiştir (%20). Daha sonra sırasıyla Gazi (n=18, %8,78) ve Ankara Üniversiteli (n=17, %8,29) araştırmacıların yayınları yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışanlardan 10 araştırmacının yayınlara katıldığı gözlenmiştir (%4,87). Yurt dışından dergilere yollanan makalelerde ise 25 araştırmacının çalışması yayınlanmıştır (%12,19). Çalışma başına düşün araştırmacı sayısı 1,86 olarak tespit edilmiştir.

Anahtar kelime ve sayfa sayısı dergilerin belirlediği şartlar doğrultusunda hazırlanan makalelerde ortalama 3.54 anahtar kelime ve yaklaşık 8.9 sayfa olarak bulunmuştur. Dergiler tarafından belirlenen bu kriterlere uyulduğu gözlenmiştir.

### **Tablo 3. Makalelerde kullanılan kaynakça sayısı**

Kaynakça sayılarına bakıldığında yabancı kaynakların (2291) Türkçe kaynaklara (695) oranla oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir. Buna göre makale başına ortalama 20.8 yabancı yayın ve ortalama 6.3 yerli yayına yer verilmiştir. Makalelerde ortalama 27 kaynaktan yararlandığı ortaya konulmuştur. İncelemeler sırasında hiç yerli kaynağın kullanılmadığı makalelere de rastlanmıştır.

### **Tablo 4. Araştırmalarda kullanılan araştırma türü**

Makalelerin türlerine baktığımızda en fazla nicel araştırma türlerinin (n=77, %68) kullanıldığını nicel araştırmada da betimsel çalışmaların (n=55, %49) ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Nitel araştırmalarda (n=21,%19) ise içerik analizinin (n=6, %5) diğer türlere göre daha fazla tercih edildiği bulunmuştur. Araştırmalarda birden fazla yöntem kullanıldığından makale sayısından farklı sayıda araştırma türü ortaya çıkmıştır.

### **Tablo 5. Katılımcı özellikleri**

İncelenen makalelerde katılımcıların özelliklerini ve sayısı belirlenirken çalışmalarda birden fazla katılımcı özelliği olduğu dikkate alınmıştır. Belirlenen ortalamalar sadece nicel araştırmalarda ve betimsel türden araştırmalarda belirlenen ortalamalardır. Deneysel araştırmalarda ve nitel araştırmalarda farklı gruplarla çalışıldığından bunlara ilişkin ortalamalara yer verilmemiştir. Buna göre makalelerde katılımcı olarak genellikle (41 çalışma) öğrencilerin tercih edildiği görülmektedir. Betimsel çalışmaların tamamında 62.068 katılımcının yer aldığı ve araştırma başına 1129 katılımcı düştüğü tespit edilmiştir. Görüldüğü gibi bu sayı oldukça yüksektir. Bunun nedenine bakıldığında bir araştırmanın oldukça yüksek katılımcıyla (37502 katılımcı) gerçekleştirildiği ve bundan dolayı araştırma başına düşen katılımcı sayısının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu çalışma dikkate alınmadığında toplam katılımcı sayısı 24566 kişi ve araştırma başına düşen katılımcı sayısı 455 kişi olmaktadır.

### **Tablo 6. Katılımcı seçimi**

İncelenen makalelerde katılımcı seçimi yapılırken nicel araştırma yöntemlerinden betimsel olanlar dikkate alınmıştır. Buna göre betimsel araştırmalarda araştırma evrenine 2 çalışmada ulaşılmıştır. Bunun yanında araştırma grubu alınan çalışmalar (n=28) örneklem (n=25) alınan araştırmadan fazladır. Burada kategoriler belirlenirken araştırmacıların belirttiği ifadeler dikkate alınmıştır. Katılımcı veya “participant” şeklindeki ifadeler araştırma grubu kategorisinde değerlendirilmiştir.

### **Tablo 7. Değişken sayıları**

Araştırmalarda değişken sayısı olarak ortalama 2,16 bağımlı değişken (195) ve 2,65 bağımsız değişken (239) kullanılmıştır. Bütün araştırmalar içinde en fazla bağımsız değişken sayısı 18 adetle demografik özelliklerin bağımsız değişken olarak belirlendiği bir araştırmada ortaya konmuştur.

### **Tablo 8. Kullanılan ölçek**

Araştırmalarda ölçek türü olarak en fazla derecelendirilmiş ölçeklere rastlanmıştır (n=76, %52). Bunların birçoğu likert tipinde ölçeklerdir. Ancak 12 araştırmada ölçek türü ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Demografik bilgilerin alındığı formlar ölçek kategorisinde değerlendirilmemiştir.

### **Tablo 9. Kullanılan ölçeğin özgünlüğü**

İncelenen 110 makalede 20 adet uyarlama çalışması (%14) ve 122 adet geliştirilen bir ölçeğin (%84) kullanıldığı bulunmuştur. Çalışmalardan 4’ünde ölçeğin geliştirme ya da uyarlama olduğuna dair bir bilgiye rastlanamamıştır. Diğer çalışmalar literatür taraması, derleme, kuramsal yapı ortaya koymak amacı ile yapılan ve ölçek kullanılmayan çalışmalardır.

### **Tablo 10. Kullanılan analiz türü**

Araştırmalarda analiz türü olarak farklı teknikler kullanılmıştır. En sık kullanılan teknik frekans ve yüzde belirtme (n=52) olarak bulunmuştur. Varyans (n=28) ve T-testi (n=27) en sık kullanılan diğer teknikler olarak bulunmuştur.

Regresyon analizi (n=8), korelasyonel analiz (n=14), path analizi (n=4), parametrik olmayan analizler (n=8) daha az kullanılmıştır. Bunun yanında geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde kullanılan teknikler ise geçerlik için kapsam geçerliğine uzman görüşü, yapı geçerliğinde açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi uygunluk ve yordama geçerliğine pearson korelasyon katsayısı kullanıldığı bulunmuştur. Güvenirlik için KR20 katsayısı alt ve üst %27 lik yöntemi test tekrar test yöntemi kullanıldığı saptanmıştır.

### **Tablo 11. Kullanılan paket program**

Araştırmalarda yapılan analizler için kullanılan istatistiksel paket programlar içinde en fazla Spss (n=40) kullanılmıştır. Bunun yanında Lisrel paket programı da 4 araştırmada kullanılmıştır. 47 makalede verileri analiz ederken kullanılan program belirtilmemiştir. Ayrıca Microsoft Excel, ISTA, PRELİS, IRTLRDIF, ITEMAN gibi farklı programlar da kullanılmıştır.

### **Sonuç - Tartışma**

Eğitim alanındaki en önemli çalışmaların yayınlandığı hakemli olan bilimsel dergiler şüphesiz dolaylı olarak üniversitelerin ve araştırmacıların bakış açılarını yansıtmaktadırlar. Bu araştırmada araştırmacıların ve bağlı buldukları kurumların bakış açıları hakkında genel bir bilgi ortaya konulmaya çalışılmıştır. İncelenen dergiler ve makaleler yolu ile bu bakış açısının yansıtılması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular sadece makalelerde yer alan ifadelerle sınırlı olduğundan doğrudan kurumlara ve araştırmacılara atıf yapılmamaktadır. Ancak Türkiye’de eğitim araştırmalarının yönelimi ve gelişimi hakkında fikir verebileceği düşünülmektedir.

Öncelikli olarak incelenen makalelerin içinde en çok Eğitim Teknolojileri alanında olduğu görülmektedir. Daha sonra Rehberlik ve Psikolojik Danışma ve Fen Bilimleri Eğitimi alanları gelmektedir. Ancak Eğitim Teknolojileri alanında bu oranda yüksek çıkmasının nedeni olarak sadece bu alanda yayın yapan bir dergisinde araştırma kapsamına dahil edilmesi olduğu düşünülmektedir. Yine de



diğer alanlara ilişkin bir derginin bu sınıflamada yer almaması eğitim teknolojileri alanının Türkiye’de yapılan eğitim araştıramalarının önemli bir noktaya geldiğini göstermektedir.

Araştırmacıların bağlı oldukları kurumlar incelendiğinde üniveristelerin çoğunlukta olduğu görölmüştür. Bu araştırmacı tarafnda da beklenen bir sonuçtur. Buradan yola çıkarak temelde araştırma yükümlülüğu olmayan kurumların mensuplarının daha az araştırma çabası içinde oldukları söylenebilir. Diğer taraftan incelenen dergilerde ana kentlerde yer alan üniversitelerin mensuplarının çalışmalarının daha fazla yer bulduğu gözlenmiştir. Taşra üniversitelerinde çalışmakta olan akademisyen sayısının azlığının bu duruma ilişkin bir açıklama olabileceği düşünölmektedir.

İncelenen makalelerin yazar sayısına bakıldığında makale başına 1,9 yazar düştüğu görölmüştür. Bu durum, eğitim alanında araştırma yapanların ekip çalışmasına henüz yatkın olmadıklarını düşünörmektedir. Bununla birlikte dünyada bilimsel yayınlarda çok yazarlı çalışmaların ön planda olduğu araştırmacılar tarafından gözlenmiştir.

İncelenen dergilerin kabul kriterleri arasında anahtar kelime sayıları belirtilmiştir. Yazarların bu kurala uydukları gözlenmiştir. Bir başka kriter olarak kelime sınırlaması makalelerin bir özelliği olarak karışımıza çıkmaktadır. İncelenen makalelerin ortalama 9 sayfadan oluştuğu ortaya konulmuştur. Bazı araştırmalar için bu sayının yeterli olduğu ancak geniş çaplı araştırmaların dokuz sayfada tam anlamıyla aktarılamayacağı düşünölmektedir. Kaynakça sayılarına bakıldığında ise birçok araştırmanın 10–20 kaynaktan yararlanılarak gerçekleştirildiği gözlenmiştir. Bilimsel bir çalışma için bu sayıda kaynağın yeterli olmadığı ortadadır. Bu durum araştırmaların kalitesini de düşürecektir. Diğer yandan Türkçe kaynaklar, yararlanılan kaynakların küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Araştırmaların Türkiye’de gerçekleştirildiği ve Türk kültürüne özgü öğeler taşıdığı göz önünde bulunudurulduğunda, bu durumun araştırmaların hedefine yönelik olup olmadığı konusunda soru işaretleri oluşturmaktadır. Analizler sırasında dikkat çeken başka bir konu da, aslında Türkiye’de

yayınlanmış ve Türkçe olan kaynakların künyelerinin İngilizce'ye çevrilerek yer verildiği gözlenmiştir. Bu durum hem künyesi yer alan araştırmayı yanlış yansıtmakta hem de okuyucuyu yanıltmaktadır.

Bir araştırmada kullanılan yöntem o araştırmanın en önemli öğelerinden birisidir. Doğru ve araştırmanın amacına uygun seçilen yöntem araştırmanın kalitesini de arttıracaktır. Hali hazırda Türkiye'de gerçekleştirilen eğitim araştırmalarında ağırlıklı olarak kullanılan yöntemlerin belirlendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Belirlenen bilimsel dergilerdeki makalelere yapılan analizler sonucunda en çok nicel araştırmanın bir alt dalı olan betimsel araştırmaların gerçekleştirildiği ortaya konulmuştur. Deneysel araştırmalar ise daha az yer almaktadır. Nitel araştırmaların ise çok fazla yer almadığı gözlenmiştir. Bilindiği gibi nitel araştırmalardan elde edilen verilerin daha derinlemesine olması nedeniyle kuram geliştirmeye yönelik araştırmaların daha az gerçekleştiği söylenebilir. Nitel araştırmaların fazla zaman alması ve çok yaygın olarak kullanılmaması nedeniyle daha az gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Nicel araştırmalara dahil edilen katılımcılara bakıldığında ortalama 41 çalışmada öğrencilerin katılımcı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalara dahil edilen öğrenci grubunun yoğunlukla üniversite öğrencileri olduğu gözlenmiştir. Buradan yola çıkarak araştırmacıların ulaşılması kolay olan üniversite öğrencilerini tercih ettikleri söylenebilir. Ayrıca eğitim araştırmalarının asıl hedefi olması gereken okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerin ihmal edilmesi gereken izinlerin prosedürlerinin zorluğu ve zaman kaybı nedeniyle tercih edilmediği düşünülmektedir. Katılımcı seçimine bakıldığında ise evrenin büyüklüğü nedeniyle sadece 2 araştırmada evrene ulaşıldığı tespit edilmiştir. Araştırmaların yöntem bilgisi bölümünde yer alan ifadelerle göre çalışmalarda "örneklem" tercih edildiği bulunmuştur. Ancak belirtilen katılımcıların örneklem tanımından çok çalışma/araştırma grubu tanımına girdiği tespit edilmiştir. Ayrıca örneklem alma metodlarının da birçok makalede açıklanmadığı izlenen yöntemin belirtilmediği gözlenmiştir.

Araştırmalardaki değişken sayıları araştırmaların genişliği hakkında fikir vermektedir. Bu nedenle söz konusu dergilerde yer alan makalelerin değişken sayılarına bakılmıştır. Nicel araştırmalarda ortalama iki bağımlı iki bağımsız değişkenin araştırıldığı gözlenmiştir. Nitel araştırmalarda ise değişken sayısının nicel araştırmalara göre oldukça fazla olduğu ortaya konmuştur. Bu durum nitel araştırmaların daha derinlemesine veri ortaya koyduğu bilgisiyle örtüşmektedir.

Bütün araştırmalarda ölçekler veri toplamanın en kısa ve en ekonomik yoludur. Bu bakımdan kullanılan ölçekler elde edilen verilerin geçerliği içinde önem taşımaktadır. İncelenen makalelerde ortalama iki ölçek kullanıldığı tespit edilmiştir. Hem nitel hem nicel araştırmalarda aynı sayıda ölçek kullanılmasına rağmen elde edilen verilerin nitel araştırmalarda daha fazla olması manidardır. Kullanılan bu ölçeklerin genellikle derecelendirme ölçekleri olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bir başka bulguda bazı makalelerde ölçek hakkında yeterli bilgiye yer verilmediğidir. Bu durumun araştırmanın anlaşılabilirliğini etkiliyeceği dşnlmektedir. Ayrıca kullanılan bu ölçeklerin büyük oranda araştırmacılar tarafından geliştirildiği ortaya konulmuştur. Bu bulgu Türkiye’de yapılan eğitim araştırmalarında ortaya bir ürün konulduğunu göstermektedir.

Araştırmalarda kullanılan analiz türü araştırmalardan elde edilen verilerin doğru bir biçimde anlamlandırılması bakımından önem taşımaktadır. İncelenen araştırmalarda ağırlıklı olarak frekans ve yüzde kullanıldığı daha sonra ilişkisel araştırmalarda kullanılan t-testi ve ANOVA kullanıldığı ortaya konulmuştur. Bazı analiz türlerinin hiç bir araştırmada yer almadığı (cluster, discriminant, vb.) gözlenmiştir. Analizlerde kullanılan paket programlara bakıldığında ise en çok SPSS kullanıldığı ve bunun nedeninin ulaşım ve kullanım kolaylığı olduğu dşnlmektedir. Bunun yanında SPSS’in desteklemediği analiz türleri için Lisrel programının tercih edildiği bulunmuştur. Bunlardan farklı olarak İTEMAN, ISTA, PRELİS, IRTLRDIF gibi programların da yaygın olmamakla birlikte kullanıldığı bulgular arasındadır.

Sonuç olarak Türkiye’de A düzeyinde yayınlanmakta olan dergilerin yer verdiği makalelerin bazı alanlarda yoğunlaştığı, şekilsel olarak eksiklikleri olduğu

ve yöntemsel olarak da geleneksel bir yapı sergiledikleri gözlemlenmiştir. Bu araştırmada bu dergilerin içerikleri analiz edilmeye çalışılmış ancak karşılaştırma yapılacak herhangi bir veri olmadığından sadece elde edilen bulgular yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu konuda yapılacak bundan sonraki araştırmalarda farklı yıllarda yapılan çalışmaların incelenmesi ve karşılaştırılması alana daha fazla bilgi sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca yapılacak olan boylamsal çalışmalarla Türkiye'deki eğitim araştırmalarının değişimi ve yönelimi ortaya konulacaktır.

### **Kaynakça**

- Başol. G., 2001- 2006 Yılları Arasında Türkiye'de Eğitim Alanında Belli Başlı İndeksli Dergilerde Yayımlanan Araştırma Makalelerin Metodolojik Bakımdan Değerlendirilmesi, XV. Eğitim Bilimleri Kongresi: 13–15 Eylül 2006, Muğla: Muğla Üniversitesi, 2006.
- Büyüköztürk, Ş., Kutlu, Ö., Sosyal Bilim Araştırmalarında Yöntem Sorunu, Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultayı, Ankara, 2006.
- Dumrul, C., Aysu, A., Erciyes Üniversitesi İ.i.B.F. Dergisinde yayınlanan Makaleler: Değerlendirme ve Bibliyografya(1981 – 2005), Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı:27, Temmuz – Aralık 2006, ss. 171 – 249
- Küçük, A., **Türkiye'de Yayımlanan Sağlık Bilimleri Dergilerinin Sayısal Analizi**, Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık Ulusal Sempozyumu, Ankara, 28 Mart 2003.
- Özgür, Ö., Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi(1992 – 2002), c:12, S3, Temmuz, 2003, S. 48 – 67.
- Tonta, Y., Türk Kütüphaneciliği Dergisi, 1987-2001, <http://eprints.rclis.org/9649/1/tonta-tk.pdf>, *alınma tarihi:20,11,2008*.

## TABLolar

Tablo1. Taranan Makalelerin Alanlarına Göre Dağılımı

Alanlar	Frekans	Yüzde	Alanlar	Frekans	Yüzde
EYD	12	11	Sosyal Bilimler Eğitimi	0	0
EPÖ	6	5.5	Spor Bilimleri Eğitimi	0	0
RPD	9	8	Mesleki Teknik Eğitim	1	1
Eğitim Politikası	0	0	Türkçe Eğitimi	4	3.5
Halk Eğitimi	0	0	Yabancı Dil Eğitimi	5	4.5
Eğitim Teknolojisi	34	31	Eğitim Psikolojisi	4	3.5
Fen Bilgisi Eğitimi	14	13	Ölçme ve Değerlendirme	3	2.5
Matematik Eğitimi	5	4.5	Yüksek Öğretim	0	0
Güzel Sanatlar Eğ.	0	0	Din Eğitimi	0	0
Okul Öncesi Eğ.	1	1	Edebiyat Eğitimi	1	1
Özel Eğitim	1	1	Çevre Eğitimi	1	1
Öğretmen Yetiştirme	9	8			
			<b>Toplam</b>	<b>110</b>	<b>100</b>

Tablo 2’de yazarların kurumlarına göre dağılımı verilmiştir.

Üniversite	Frekans	Yüzde	Üniversite	Frekans	Yüzde
Abant	7	3,41	İstanbul	1	0,48
Ahi Evran	1	0,48	Karaelmas	3	1,46
Anadolu	10	4,87	KATÜ	4	1,95
Ankara	17	8,29	Kocaeli	1	0,48
Atılım	2	0,97	Maltepe	1	0,48
Bahçeşehir	1	0,48	Marmara	5	2,43
Başkent	4	1,95	MEB	10	4,87
Balıkesir	3	1,46	Mehmet Akif Ersoy	2	0,97
Bilkent	2	0,97	Mustafa Kemal	1	0,48
Boğaziçi	3	1,46	Namık Kemal	1	0,48
Çukurova	1	0,48	ODTÜ	6	2,92
Dokuz Eylül	4	1,95	Ondokuz Mayıs	2	0,97
Dumlupınar	1	0,48	Pamukkale	2	0,97
Ege	6	2,92	Sakarya	4	1,95
Erciyes	1	0,48	Uludağ	2	0,97
Fırat	1	0,48	Yakın Doğu	4	1,95
Gazi	18	8,78	Yeditepe	1	0,48
Hacettepe	41	20	Yüzüncü Yıl	2	0,97
Harran	1	0,48	Özel Sektör	2	0,97
İnönü	2	0,97	Yurt Dışı	25	12,19
			<b>Toplam</b>	<b>205</b>	<b>100</b>

Tablo 3. Makalelerde kullanılan kaynakça sayısı

Kaynak	Frekans	Ortalama	%	Toplam	Ortalama
Türkçe	695	6.3	23	2986	27
Yabancı	2291	20.8	77		

Tablo 4. Araştırmalarda kullanılan araştırma türü

		Frekans	%
Literatür Taraması		9	7,96
Ölçek Uyarlama		3	2,65
Çeviri		1	0,88
Değerlendirme		2	1,76
	<b>Toplam</b>	<b>15</b>	<b>13,27</b>
Nicel Araştırma	Deneysel	22	19,46
	Betimsel	55	48,67
	<b>Toplam</b>	<b>77</b>	<b>68,14</b>
Nitel Araştırma	İçerik Analizi	6	5,30
	Örnek olay	3	2,65
	Odak grup	1	0,88
	Gözlem	2	1,76
	Görüşme	9	7,96
	<b>Toplam</b>	<b>21</b>	<b>18,58</b>
<b>Genel Toplam</b>		<b>113</b>	<b>100</b>

Tablo 5. Katılımcı özellikleri

Katılımcılar	Frekans	Toplam	Ortalama
Öğrenci	41	62068	1129
Öğretmen	10		
İdari Personel	3		
Diğer Personel	2		
Öğretim Elemanı	1		
Aile	1		

Tablo 6. Katılımcı seçimi

Katılımcı Seçimi	Frekans
Evren	2
Örnekleme	25
Araştırma Grubu	28
<b>Toplam</b>	<b>55</b>

Tablo 7. Değişken sayıları

Değişken	Frekans	Ortalama
Bağımlı Değişken	195	2.16
Bağımsız Değişken	239	2.65

Tablo 8. Kullanılan ölçek

Ölçek Türü	Frekans	%
Derecelendirme	76	52,05
Sınıflama	42	28,76
Başarı	14	9,58
Soru Listesi	2	1,36
Belirtilmemiş	12	8,21
<b>Toplam</b>	<b>146</b>	<b>100</b>

Tablo 9. Kullanılan ölçeğin özgünlüğü

Özgünlüğü	Frekans	%
Geliştirme	122	83,56
Uyarlama	20	13,69
Belirtilmemiş	4	2,73
<b>Toplam</b>	<b>146</b>	<b>100</b>

Tablo 10. Kullanılan analiz türü

Analiz Türü	Sayısı
Frekans	52
T-Testi	27
Varyans	28
.Regresyon	8
Nonparamet	8
.Korelasyonel	14
Path analizi	4
Fenomenografik Analiz	1

Tablo 11. Kullanılan paket program

<b>Paket Program</b>	<b>Kullanım Sayısı</b>
SPSS	40
Lisrel	4
Amos	0
Minitab	0
Excel	1
EZDIF	1
ISTA	1
IRTLRDIF	1
ITEMAN	1
Belirtilmemiş	47